

Jūsu sociālā nodrošinājuma tiesības

Grieķijā

Sociālā Eiropa

Eiropas Komisija

Šajā rokasgrāmatā sniegtā informācija ir apkopota un atjaunināta ciešā sadarbībā ar Savstarpējas sociālās aizsardzības informācijas apmaiņas sistēmas (MISSOC) valstu korespondentiem. Sīkāka informācija par MISSOC tīklu pieejama šeit: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lv&catId=815>.

Šī rokasgrāmata sniedz vispārēju attiecīgajās valstīs piemērojamo sociālā nodrošinājuma iespēju aprakstu. Sīkāku informāciju varat iegūt citās MISSOC publikācijās, kuras pieejamas iepriekšminētajā saitē. Jūs varat arī sazināties ar kompetentajām iestādēm un institūcijām, kuras norādītas šīs rokasgrāmatas I pielikumā.

Ne Eiropas Komisija, ne kāda cita persona, kas darbojas Komisijas vārdā, nav atbildīga par šajā izdevumā iekļautās informācijas izmantošanu.

© Eiropas Savienība, 2011
Pārpublicējot atsauce uz informācijas avotu ir obligāta.

Satura rādītājs

I nodaļa. Vispārīga informācija, organizācija un finansējums.....	6
Ievads.....	6
Sociālās aizsardzības organizācija.....	7
Finansējums	8
Jūsu tiesības uz sociālo nodrošinājumu, pārvietojoties Eiropā	9
II nodaļa. Veselības aprūpe	10
Kādos gadījumos jums tiek nodrošināta veselības aprūpe?	10
Kādas izmaksas tiek segtas?.....	10
Kā iespējams saņemt veselības aprūpi?.....	11
Jūsu tiesības uz veselības aprūpes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	12
III nodaļa. Slimība – naudas pabalsti	13
Kādos gadījumos jums tiek piešķirti slimības naudas pabalsti?	13
Kādas izmaksas tiek segtas?.....	13
Kā var saņemt slimības naudas pabalstu?.....	14
Jūsu tiesības uz slimības naudas pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	14
IV nodaļa. Maternitātes un paternitātes pabalsti	15
Kādos gadījumos jums ir tiesības uz maternitātes vai paternitātes pabalstu?	15
Kādas izmaksas tiek segtas?.....	15
Kādos gadījumos tiek piešķirts maternitātes un paternitātes pabalsts?.....	16
Jūsu tiesības uz maternitātes un paternitātes pabalstu, pārvietojoties Eiropā.....	16
V nodaļa. Invaliditātes pabalsti	17
Kādos gadījumos jums tiek piešķirti invaliditātes pabalsti?	17
Kādas izmaksas tiek segtas?.....	18
Kādos gadījumos tiek piešķirti invaliditātes pabalsti?	19
Jūsu tiesības uz invaliditātes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	19
VI nodaļa. Vecuma pensijas un pabalsti	21
Kādos gadījumos jums tiek piešķirti vecuma pabalsti?	21
Kādas izmaksas tiek segtas?.....	22
Kādos gadījumos tiek piešķirti vecuma pabalsti?	22
Jūsu tiesības uz vecuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	23
VII nodaļa. Apgādnieka zaudējuma pabalsti	24

Kādos gadījumos tiek piešķirti apgādnieka zaudējuma pabalsti?	24
Kādas izmaksas tiek segtas?	25
Kādos gadījumos tiek piešķirti apgādnieka zaudējuma pabalsti?	26
Jūsu tiesības uz apgādnieka zaudējuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	26
VIII nodaļa. Pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām ..	27
Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām?	27
Kādas izmaksas tiek segtas?	27
Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām?	28
Jūsu tiesības uz pabalstiem attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, pārvietojoties Eiropā	28
IX nodaļa. Ģimenes pabalsti	29
Kādos gadījumos tiek piešķirti ģimenes pabalsti?	29
Kādas izmaksas tiek segtas?	29
Kādos gadījumos tiek piešķirti ģimenes pabalsti?	30
Jūsu tiesības uz ģimenes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	30
X nodaļa. Bezdarbs	31
Kādos gadījumos jums tiek piešķirti bezdarbnieka pabalsti?	31
Kādas izmaksas tiek segtas?	31
Kādos gadījumos tiek piešķirti bezdarbnieka pabalsti?	32
Jūsu tiesības uz bezdarbnieka pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	32
XI nodaļa. Minimālais nodrošinājums	33
Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz minimālo nodrošinājumu?	33
Kādas izmaksas tiek segtas?	33
Kādos gadījumos tiek piešķirti minimālā nodrošinājuma pabalsti?	33
Jūsu tiesības uz minimālā nodrošinājuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā	33
XII nodaļa. Ilgtermiņa aprūpe.....	34
Kādos gadījumos jums ir tiesības uz ilgtermiņa aprūpi?	34
Kādas izmaksas tiek segtas?	34
Kā var saņemt ilgtermiņa aprūpi?	34
Jūsu tiesības uz aprūpi, pārvietojoties Eiropā.....	34
I pielikums. Iestāžu kontaktinformācija, noderīgas tīmekļa vietnes.....	36

II pielikums. Īpaši no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti.....39

I nodaļa. Vispārīga informācija, organizācija un finansējums

Levads

Ja strādājat Grieķijā, jūs varat saņemt sociālos pabalstus ar tādiem pašiem nosacījumiem kā grieķu darba ņēmēji. Arī jūsu ģimenes locekļi, kas dzīvo Grieķijā, var pretendēt uz pabalstiem ar tādiem pašiem nosacījumiem kā grieķu darba ņēmēja ģimenes locekļi.

Uz visām apdrošināšanas iestādēm neattiecas vieni un tie paši tiesību akti. Tādējādi sociālie pabalsti, prasības to saņemšanai un nepieciešamie apstipriņošie dokumenti katrai iestādei atšķiras. Tomēr Sociālās apdrošināšanas institūts — Darba ņēmēju apdrošināšanas vienotais fonds, kas pazīstams ar nosaukumu **IKA-ETAM** un kam ir pievienojusies lielākā daļa iedzīvotāju — ir valstī vislielākā darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma organizācija. Šajā brošūrā aplūkota galvenokārt tās piedāvātā sociālā aizsardzība.

IKA-ETAM apdrošina privātā sektora darba ņēmējus un publiskā sektora darba ņēmējus, kam ir privāttiesību līgums, ja viņi nepieder kādai citai vispārējai apdrošināšanas shēmai. IKA-ETAM nodrošina **slimības** un **maternitātes pabalstus** un **pensijas**. **Bezdarbnieka un ģimenes pabalstus** administrē Nodarbinātības lietu birojs (OAED): IKA-ETAM iekasē iemaksas par OAED un tad tam attiecīgi pārskaita naudu.

Papildus IKA-ETAM pastāv arī citas īpašas apdrošināšanas shēmas:

- ierēdņiem;
- dažām darba ņēmēju kategorijām, piemēram, banku darbiniekiem un žurnālistiem;
- lauksaimniekiem, kuri pieder Lauksaimniecības apdrošināšanas fondam (OGA), un
- pašnodarbinātajiem, kuri pieder īpašiem profesionālās apdrošināšanas fondiem, piemēram, OAEE (tirgotājiem, brīvo profesiju pārstāvjiem, amatniekiem, tirdzniecības darbiniekiem, transportlīdzekļu vadītājiem viesnīcu īpašniekiem, ceļojumu aģentiem u. c.) un ETAA (inženieriem, juridisko profesiju pārstāvjiem, ārstiem, farmaceitiem un citiem veselības aprūpes nozares darbiniekiem).

Ja jūsu profesijas dēļ jūs piederat pie citas apdrošināšanas iestādes, aicinām jūs vērsties tajā. Galveno apdrošināšanas un pensijas iestāžu kontaktinformācija atrodama šīs brošūra I pielikumā. Ja vēlaties uzzināt, kura apdrošināšanas shēma attiecas uz jums, vērsieties vietējā IKA-ETAM birojā.

Kā pievienoties IKA-ETAM

Pirmo reizi stājoties tādā darbā, uz kuru attiecas IKA-ETAM shēma, jums jāreģistrējas kompetentajā IKA-ETAM birojā vai IKA-ETAM pārstāvniecībā jūsu dzīvesvietā. Vēlāk jums vienmēr tieši jāpaziņo par izmaiņām jūsu personas datos. Pēc tam jums jāuzrāda savam darba devējam reģistrācijas apliecinājuma kopija. Reģistrācijas apliecinājums pierāda to, ka jūs esat apdrošināts un jums IKA-ETAM reģistrā ir piešķirts apdrošinātā numurs.

Jūsu apdrošināšanas datus ietver periodiskās analītiskās deklarācijās (A.P.D.), ko sagatavo darba devējs un konkrētos datumos iesniedz IKA-ETAM. Individuālā sociālā nodrošinājuma konta izraksts elektroniski atspoguļo informāciju par jums kā apdrošināto personu (nostrādātās dienas un citus apdrošināšanas datus). Pēc A.P.D. datorapstrādes individuālā sociālā nodrošinājuma konta izraksts tiek atjaunināts, un darba devējs reizi pusgadā saņem jaunu versiju, kuru tam jānodod darba ņēmējam. Kad apdrošināto personu adresu atjaunināšana IKA-ETAM elektroniskajos arhīvos būs pabeigta, izrakstu nosūtīs tieši uz attiecīgās personas dzīvesvietu.

Ja esat pašnodarbinātais, jums pašam jāreģistrējas attiecīgajā profesionālajā asociācijā vai kamerā (t. i., Atēnu advokātu asociācijā, Tehniskajā kamerā u. c.), un, ja nepieciešams, Valsts ieņēmumu iestādē (*Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, Δ.Ο.Υ.*), kā arī pēc tam jāreģistrējas attiecīgajā sociālā nodrošinājuma iestādē.

Sociālā nodrošinājuma iemaksas

Noteikumiem, kas reglamentē apdrošināšanas riskus un attiecīgos pabalstus personām, kuras pieder *IKA-ETAM*, ir ārkārtīgi sarežģīta struktūra, kur paredzēti atšķirīgi noteikumi atkarībā no personas pievienošanās brīža. Šīs atšķirības, kas tika noteiktas 1992. gadā un joprojām ir spēkā, liek atsevišķi nodalīt divu veidu darba ņēmējus: personas, uz kurām sociālā nodrošinājuma sistēma attiecās jau līdz 1992. gada 31. decembrim, un personas, kuras šai sistēmai ir pievienojušās no 1993. gada 1. janvāra. Šīm divām darba ņēmēju kategorijām ir paredzēti atšķirīgi risku aptvērums un pabalstu piešķiršanas nosacījumi.

Sociālā nodrošinājuma iemaksas veic gan darba ņēmējs, gan darba devējs. Iemaksas no algas ir zināms procents no jūsu atalgojuma pirms nodokļu nomaksas, un darba devējs tās ietur pie atalgojuma izmaksas vai ne vēlāk kā divus mēnešus pēc tam. Darba devēja iemaksu summa, kas arī ir zināms procents no jūsu atalgojuma pirms nodokļu nomaksas, jāmaksā jūsu darba devējam, un tas ir papildus jūsu bruto algai. Iemaksas (no algas un no darba devēja) darba devējs pārskaita *IKA-ETAM* tiesību aktos noteiktajā termiņā.

Apelācijas

Ja nepiekrītat lēmumam, ko pieņēmis jūsu *IKA-ETAM* dienests, jūs 30 dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas varat iesniegt pretenzijas savai *IKA-ETAM* biroja Vietējai administratīvajai komisijai (*TDE*). Ja lēmums attiecas uz pensiju, jums tas jāizdara 3 mēnešu laikā no lēmuma paziņošanas dienas. Ja nepiekrītat *TDE* lēmumam, jūs 60 dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas varat iesniegt pārsūdzību kompetentajā administratīvajā tiesā.

Sociālās aizsardzības organizācija

Lielāko daļu sociālā nodrošinājuma iestāžu vada un pārrauga Darba un sociālā nodrošinājuma ministrija. Dažas sociālā nodrošinājuma iestādes atrodas citu ministriju pakļautībā un pārraudzībā (piemēram, Jūrnieku apdrošināšanas fonds (*NAT*), kas darbojas Ekonomikas, konkurētspējas un jūras lietu ministrijas paspārnē, un ierēdņu apdrošināšanai paredzētais Valsts galvenais grāmatvedis (*GLK*), kura darbību reglamentē Finanšu ministrija). Valsts iestādes novērš krāpšanas iespējamību, lai aizsargātu sabiedrības intereses, un rūpējas, lai sociālā nodrošinājuma organizācijas (apdrošināšanas fondi) pareizi piemērotu tiesību aktus un noteikumus. Visas iepriekšminētās sociālā nodrošinājuma iestādes vada administratīvās komisijas, kurās apvienojušās apdrošināto personu, pensijas saņēmēju, darba ņēmēju un valsts pārstāvji.

Centoties reformēt valsts sociālās aizsardzības sistēmu, tika ieviests Likums 3655/2008, ar kuru iesāka apdrošināšanas iestāžu pamatīgas pārstrukturēšanas procesu. Tā rezultātā ievērojami samazināja (vai nu integrējot, vai apvienojot) Darba un sociālā nodrošinājuma ministrijas (*Υπουργείο Εργασίας Και Κοινωνικής Ασφάλισης*), kura atbild par galveno apdrošināšanu, papildu pensijām un slimības pabalstiem, pārziņā esošo apdrošināšanas fondu skaitu — sākotnējo 133 fondu vietā tagad ir tikai 13.

Galvenā apdrošināšanas iestāde ir Sociālās apdrošināšanas institūts (*IKA-ETAM, Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλισμών-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών*), kam pievienojusies lielākā daļa algoto darbinieku un citu kategoriju darba ņēmēji. *IKA-ETAM* ir Grieķijas vispārējā apdrošināšanas shēma algotiem darba ņēmējiem.

Lauksaimnieki ir lauksaimniecībā nodarbināto darba ņēmēju apdrošināšanas shēmas daļiņnieki (Lauksaimniecības apdrošināšanas organizācija — OGA, *Οργανισμος Γεωργικών Ασφαλισεων*).

Rašnodarbinātajiem paredzētais fonds ir Sociālā nodrošinājuma organizācija rašnodarbinātiem amatniekiem, uzņēmējiem, viesnīcu īpašniekiem, transportlīdzekļu vadītājiem un ceļojumu aģentiem (OAE, *Οργανισμος Ασφαλισης Ελευθερων Επαγγελματιων*). Apdrošināšanas fonds bīvo profesiju pārstāvjiem (ETAA, *Ενιαιο Ταμειο Ανεξαρτητα Απασχολουμενων*) apdrošina medicīnas nozares profesionāļus, juristus un inženierus.

Tiem cilvēkiem, kas nodarbināti plašsaziņas līdzekļu laukā (piemēram, preses aprites darbiniekiem, fotoreportieriem, redaktoriem, žurnālistiem un citām personām, kuri darbojas plašsaziņas līdzekļu jomā), ir paredzēts Plašsaziņas līdzekļu apdrošināšanas fonds (ETAP–MME, *Ενιαιο Ταμειο Ασφαλισης Προσωπικου Μεσων Μαζικης Ενημερωσης*).

Katru apdrošināšanas iestādi regulē atšķirīgi tiesību akti. Atsevišķos gadījumos dažādās iestādēs ir atšķirīgi pabalsti, nosacījumi šo pabalstu piešķiršanai un attiecīgās formalitātes. Šīs atšķirības ir ievērojami novērstas, īstenojot Likumā 3655/2008 un 3863/2010 minētās reformas, ar kurām ieviesti jauni noteikumi par harmonizētiem pensiju nosacījumiem visām personu grupām. Būtībā šie tiesību akti ir rezultāts ilgstošam dialogam starp valdības ierēdņiem, politikas pārstāvjiem un sociālajiem partneriem par valsts sociālās aizsardzības sistēmu. Iepriekšminēto tiesību aktu vispārējais mērķis ir īstenot reformu, lai nodrošinātu sistēmas sociālo taisnīgumu un ilgtermiņa ilgtspējību, neietekmējot sociālajam nodrošinājumam raksturīgos sabiedriskos, universālos, obligātos un pārdales elementus. Lai to panāktu, ir ieviesti jauni noteikumi, kuri paredz darba ņēmējiem stimulus ilgākas darba dzīves uzturēšanai un šķēršļus pāragrai aiziešanai pensijā, kā arī atcelti pāragras pensionēšanās veidi. Līdztekus pastāv arī citi pasākumi sociālo iemaksu un pensijas pabalstu samērošanai, kā arī darba un ģimenes dzīves līdzsvarošanai.

Lai nodrošinātu sociālā nodrošinājuma iestāžu pārvaldīto pensijas virzienu turpmāku finansēšanu (sākot no 2019. gada) un paudžu savstarpējo solidaritāti šajā sakarā, ir nodibināts Paudžu solidaritātes apdrošināšanas fonds (AKAGE, *Ασφαλιστικο Κεφαλαιο Αλληλεγγύης Γενεών*), kurā iemaksas tiek veiktas no 2009. gada 1. janvāra.

OAED (Nodarbinātības lietu birojs) ir īpaša iestāde, kas apdrošina bezdarba riska gadījumā; tā ir atbildīga arī par ģimenes pabalstiem. Tomēr jāatzīmē, ka OAED paredzētās iemaksas iekasē IKA–ETAM.

Finansējums

Labklājības sistēmas pamatā ir trīspusējas finansēšanas princips (darba devējs, darba ņēmējs un valsts), kuru papildina valsts gada subsīdijas sociālās apdrošināšanas iestādēm. Grieķijas 1975. gada Konstitūcijas, kas pārskatīta 2001. gadā, noteikumos, kuri nodrošina augstas pakāpes sociālo aizsardzību, ir ieviests „sociālas valsts” princips. Jo īpaši 22. panta 5. punktā, kas attiecas uz sociālo nodrošinājumu, ir noteikts, ka valstij ir pienākums sniegt darbiniekiem (darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām) sociālo nodrošinājumu. Sociālā nodrošinājuma sistēma attiecas uz visiem darba ņēmējiem valstī, un to īsteno ar sociālā nodrošinājuma pašpārvaldes organizāciju starpniecību. Tai ir trīs pīlāri:

- obligātās galvenās un papildu apdrošināšanas sistēma:
  - to nodrošina pieci apdrošināšanas fondi;
  - tā parasti tiek finansēta no pašreizējiem ienākumiem (kārtējo iemaksu sistēma);
- neobligātās profesionālās papildu sistēmas:

- finansēta shēma, kuru nodrošina pieci apdrošināšanas fondi;
- neobligātās privātās apdrošināšanas polises:
  - finansēta shēma, kuru nodrošina vairāki privātās apdrošināšanas uzņēmumi.

Jūsu tiesības uz sociālo nodrošinājumu, pārvietojoties Eiropā

Tā kā sociālā nodrošinājuma sistēmas Eiropas valstīs atšķiras, to saskaņošanai izstrādāti ES noteikumi. Kopīgi noteikumi, kas nodrošina piekļuvi sociālajiem pabalstiem, ir svarīgi, lai Eiropas darbinieki un citas apdrošinātās personas, izmantojot savas brīvas pārvietošanās tiesības, nenokļūtu neizdevīgā situācijā. Šie noteikumi ir pamatoti ar četriem principiem.

- Pārvietojoties pa Eiropu, jūs vienmēr esat apdrošināts saskaņā ar vienas dalībvalsts likumdošanu: tātad, ja jūs esat strādājošais, tā būs dalībvalsts, kurā jūs strādājat; ja neesat strādājošais, tā būs dalībvalsts, kurā dzīvojat.
- Vienlīdzīgas attieksmes princips nodrošina jums tādas pašas tiesības un pienākumus kā tās valsts pilsoņiem, kurā esat apdrošināts.
- Nepieciešamības gadījumā, piešķirot pabalstu, vērā tiks ņemts citās valstīs iegūtas apdrošināšanas darbības periods.
- Ja dzīvojat valstī, kurā neesat apdrošināts, naudas pabalstu var „eksportēt”.

Varat pajauties uz ES noteikumu un sociālā nodrošinājuma saskaņotību 27 ES dalībvalstīs, Norvēģijā, Īslandē, Lihtenšteinā (EEZ) un Šveicē (kopā 31 valstī).

Katras nodaļas beigās ir sniegta vispārīga informācija par ES noteikumiem. Stākā informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot Eiropas Savienībā, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

II nodaļa. Veselības aprūpe

Kādos gadījumos jums tiek nodrošināta veselības aprūpe?

Saskaņā ar *IKA–ETAM* noteikumiem pabalstus natūrā var saņemt šādas personu kategorijas:

- darba ņēmēji, kas pievienojušies *IKA–ETAM*,
- *IKA* pensijas saņēmēji, tas ir, visas personas, kas saņem invaliditātes, vecuma vai apgādnieka zaudējuma pensiju,
- pensionāri no īpašiem fondiem, kuri savas darba dzīves laikā bija pievienojušies *IKA–ETAM* veselības apdrošināšanai,
- personas, kas ir apdrošināto personu un pensijas saņēmēju apgādībā, ja tām nav tādas pašas (nepastarpinātas) tiesības uz sociālajiem pabalstiem, un
- bezdarbnieki, kas saņem bezdarbnieka pabalstu, kā arī īpašas bezdarbnieku kategorijas, uz kurām attiecas īpaši noteikumi.

Par apgādībā esošām personām uzskatāmas šādas personas:

- laulātais, ja viņš/viņa nestrādā,
- pēcnācēji (neatkarīgi no juridiskā aspekta)
  - līdz 18 gadu vecumam
  - vai, ja viņi ir bezdarbnieki, līdz 24 gadu vecumam,
  - vai, ja viņi turpina studijas 2 gadus pēc to beigšanas vai viņiem ir 26 gadi atkarīgi no tā, kas attiecināms pirmkārt,
- vecāki (ar zināmiem nosacījumiem),
- bāreņi, kas zaudējuši abus vecākus, mazbērni un brāļi un māsas,
- šķirts laulātais (ar zināmiem nosacījumiem).

Turklāt personai ir jāatbilst daži nosacījumi, lai varētu saņemt pabalstus natūrā. Brīdī, kad tiek paziņots par slimību, personai iepriekšējā kalendārajā gadā vai pēdējos 15 mēnešos jābūt nostrādājušai vismaz 70 darba dienas, turklāt otrajā gadījumā neņem vērā pēdējos trijos mēnešos nostrādātās dienas. Darba diena atbilst apdrošināšanas dienai. Apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma dienas tiek pielīdzinātas darba dienām. Veselības apdrošināšanas pabalstu natūrā saņemšanas tiesību noteikšanā ņem vērā slimības pabalsta vai bezdarbnieka pabalsta saņemšanas periodus. Jūsu apdrošināšanas periodus citās ES dalībvalstīs var pieskaitīt jūsu apdrošināšanas periodiem Grieķijā, pat ja valsts tiesību aktos nav noteikts, ka tie ir jāņem vērā. Šādā gadījumā jāvērsas vietējā *IKA–ETAM* birojā, lai saņemtu informāciju par veicamajām formalitātēm.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Piešķir šādus veselības apdrošināšanas pabalstus natūrā:

- medicīniskā aprūpe;
- laboratoriskie/klīniskie izmeklējumi,
- zobārstniecība,
- farmaceitiskie pakalpojumi,

- slimnīcu pakalpojumi,
- papildu pakalpojumi (terapijas līdzekļi, ortopēdiski priekšmeti, lēcas, dzirdes aparāti, protēzes utt.),
- balneoterapija un ārstēšanās kūres;
- aroterapija.

Ja persona atbilst tiesību aktos izstrādātajiem nosacījumiem, pabalstus natūrā piešķir uz visu to laiku, kamēr tai ir tiesības saņemt pabalstus. Šo tiesību ilgums ir norādīts veselības grāmatiņā. Ja konkrētā slimība ilgst arī pēc tam, kad tiesības uz pabalstiem ir beigušās, persona turpina saņemt aprūpi, kamēr tā izveseļojas (ārstēšana turpinās). Personas līdzdalības apjoms ārstēšanas izdevumos ir noteikts saskaņā ar IKA-ETAM noteikumiem, bet tas nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 25 % (piemēram, par zālēm vai protēzēm). Apdrošinātajai personai ir tiesības uz aprūpi valsts slimnīcā, apdrošināšanas iestādes nozīmētā reģistrētā klīnikā vai Sociālās apdrošināšanas institūta (IKA-ETAM, *Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Ενιαίο Ταμείο Ασφαλίσης Μισθωτών*) slimnīcā. Neatliekamajos gadījumos ir pieļaujama ārstēšana slimnīcā vai klīnikā, kas nav iekļauta līgumā. Tomēr jāņem vērā, ka apdrošinātajai personai drīkst atlīdzināt izdevumus tikai tādā apmērā, kādu noteikusi valsts. Lai saņemtu plašāku informāciju par dažādajiem iespējamajiem pabalstiem natūrā un līdzdalības apjomu ārstēšanas izmaksās, vērsieties savas dzīvesvietas IKA-ETAM birojā.

Kā iespējams saņemt veselības aprūpi?

Veselības aprūpe ir pieejama gan valsts slimnīcās, gan reģistrētās privātajās klīnikās, gan arī Sociālās apdrošināšanas institūta (IKA-ETAM) slimnīcās. Apdrošinātās personas, kas dzīvo pilsētās, izraugās kādu no piedāvātajiem ģimenes ārstiem. Lauku apvidos šāda izvēle nav pieejama — apdrošinātajam jāapmeklē vietējās apdrošināšanas iestādes ārsts. Sociālās apdrošināšanas institūta reģionālās iestādes speciālistus drīkst apmeklēt pēc pieraksta un rindas kārtībā. Neatliekamajos gadījumos drīkst apmeklēt arī privātprakses speciālistu.

Veselības aprūpes sistēmas pakalpojumi uz vietas ir pieejami bez maksas. Savukārt privātprakses speciālists pieprasa norēķināties par sniegtajiem pakalpojumiem, un apdrošinātā persona drīkst pieprasīt sociālās apdrošināšanas iestādi šo izdevumu atlīdzināšanu atbilstīgi valsts noteiktajai likmei.

Personas veselības grāmatiņa ir dokuments, kas ļauj identificēt apdrošināto personu veselības apdrošināšanas pabalstu saņemšanai natūrā un skaidrā naudā. Apdrošinātās personas ģimenes locekļiem izsniedz ģimenes locekļu veselības grāmatiņu. Lai saņemtu personas veselības grāmatiņu, personai jābūt bijušai apdrošinātai 50 apdrošināšanas dienas iepriekšējā kalendārajā gadā vai pēdējo 15 mēnešu laikā. Aprēķinot minēto dienu skaitu pēdējo 15 mēnešu laikā, neņem vērā pēdējos 3 mēnešus. Personas veselības grāmatiņu izsniedz nepastarpināti apdrošinātajām personām, t. i., darba ņēmējiem vai vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem, kā arī personām, kas ir nepastarpināti apdrošinātas citās apdrošināšanas iestādēs, kurām veselības apdrošināšanas pabalstus natūrā nodrošina IKA-ETAM (piemēram, pensionāriem no šādām iestādēm:

Ģimenes locekļu veselības grāmatiņu izsniedz nepastarpināti apdrošinātajai personai par tās ģimenes locekļiem, ja tie nestrādā (tiem nav tiešu tiesību). To izsniedz arī atraitņiem un bērniem (nepastarpināti apdrošinātās personas nāves gadījumā), kā arī citu fondu pensionāriem, kurus veselības apdrošināšanas jomā sedz IKA-ETAM. Septembrī tiem apdrošinātajiem, kuri atbilst veselības grāmatiņas pagarināšanas nosacījumiem, tika izdota apdrošināšanas uzlīme; to šīm personām nosūta oktobrī uzlīmēšanai uz veselības

grāmatiņas. Šāda pati procedūra atkārtojas decembrī, lai būtu aptvertas arī tās personas, kuras atbildušas minētajiem nosacījumiem laikā no septembra līdz decembrim.

Jūsu tiesības uz veselības aprūpes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Ja jūs apmetaties vai dzīvojat citā ES dalībvalstī, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, jūs un jūsu ģimene var saņemt pabalstu attiecībā uz šajā valstī sniegtajiem valsts veselības aprūpes pakalpojumiem. Tas ne vienmēr nozīmē, ka ārstēšana būs bezmaksas; tas atkarīgs no valsts noteikumiem.

Ja esat plānojuši pagaidu apmešanos (brīvdienas, komandējums un tml.) citā ES dalībvalstī, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, pirms došanās ceļā piesakieties saņemt Eiropas veselības apdrošināšanas karti (EHIC). Sīkāka informācija par EHIC un pieteikšanos tai atrodama šeit: <http://ehic.europa.eu>.

Ja plānojat pārcelties uz citu ES dalībvalsti, sīkāka informācija par jūsu tiesībām uz veselības aprūpi ir pieejama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

III nodaļa. Slimība – naudas pabalsti

Kādos gadījumos jums tiek piešķirti slimības naudas pabalsti?

Veselības apdrošināšanas pabalsti skaidrā naudā ir slimības pabalsti. Šos pabalstus var saņemt tikai nepastarpināti apdrošinātās personas, kuras strādā un sakarā ar fizisku vai garīgu slimību tiek atzītas par nespējīgām turpināt strādāt, un neierodas darba vietā vairāk nekā 3 dienas. Jo ilgāk persona ir veikusi iemaksas, jo ilgāk tai ir tiesības saņemt pabalstu, tomēr personai jābūt apdrošinātai vismaz:

- 120 dienas iepriekšējā kalendārajā gadā (no kurām 100 dienas jābūt nostrādātām būvniecības nozarē) vai pirmos 12 mēnešus 15 iepriekšējo mēnešu laikā pirms slimības (pabalsta izmaksas ilgums — 182 dienas gadā vienai vai vairākām slimībām);
- 300 dienas divu gadu laikā, kuros veiktas iemaksas, vai 27 mēnešus 30 iepriekšējo mēnešu laikā pirms slimības (pabalsta izmaksas ilgums);
- 360 dienas gadā vienai vai vairākām slimībām);
- 1500 dienas, no kurām 600 dienas pēdējo 5 gadu laikā pirms darbnespējas iestāšanās brīža vienas un tās pašas slimības dēļ (pabalsta izmaksas ilgums — 720 dienas); 4500 dienas pirms paziņošanas par slimību.

Atkarībā no pacienta vecuma un apdrošināšanas datiem dažos gadījumos var izmaksāt 720 dienu pabalstu, ja pacients neatbilst prasībām par 1500 vai 4500 dienām.

Apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma dienas tiek pielīdzinātas darba dienām. Bezdarbnieka pabalsta saņemšanas dienas netiek ņemtas vērā, turpretim vērā tiek ņemta slimības pabalsta saņemšana līdz 25 dienām. Jūsu apdrošināšanas periodus citās ES dalībvalstīs var pieskaitīt jūsu apdrošināšanas periodiem Grieķijā, pat ja valsts tiesību aktos nav noteikts, ka tie ir jāņem vērā. Šādā gadījumā jāvērsas vietējā *IKA-ETAM* birojā, lai saņemtu informāciju par veicamajām formalitātēm.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Pabalstu apmērs

Aprēķinot slimības pabalstu, apdrošināto personu iekļauj vienā no noteiktām apdrošināto kategorijām, pamatojoties uz tās vidējo algu iepriekšējā kalendārā gada pēdējās 30 nostrādātajās darba dienās.

Pabalsta pamatsumma ir vienāda ar 50 % no standarta dienas algas tajā kategorijā, kurā persona ir iekļauta. Tai pieskaita 10 % par katru apgādājamo ģimenes locekli. Tomēr kopējais apmērs nedrīkst pārsniegt ne 70 % no aprēķiniem izmantotās kategorijas standarta dienas algas, ne arī 8. kategorijas apdrošināto personu standarta dienas algu. Ja persona tiek aprūpēta slimnīcā, slimības pabalstu samazina par divām trešdaļām, ja šīs personas apgādībā nav ģimenes locekļu. Pirmajās 15 dienās slimības pabalsta un piemaksas par apgādājamām personām (ne vairāk kā četrām) maksimālā likme kopumā ir EUR 15,99 dienā. Pēc tam, kad šīs 15 dienas pagājušas, slimības pabalsts un piemaksa par apgādājamām personām (ne vairāk kā četrām) ir ne vairāk kā EUR 29,39 dienā.

Pabalstu izmaksāšanas ilgums

Slimības pabalstu izmaksā no ceturtais dienas pēc slimības paziņošanas vai pēc tās dienas, kad to secinājusi *IKA-ETAM* kompetentā medicīniskā iestāde. Ja apdrošinātā persona atkārtoti tiek atzīta par darbnespējīgu vienā un tajā pašā kalendārajā gadā sakarā ar to pašu vai citu slimību, pabalstu izmaksā no pirmās dienas. Ja apdrošinātā persona ir apdrošinājusies brīvprātīgi vai tā ir pašnodarbināta (proti, celtnieki), pabalstu izmaksā no

vienpadsmitās dienas pēc slimības paziņošanas. Slimības pabalstu izmaksā katru dienu, arī brīvdienās un svētku dienās, līdz

- 182 dienām tajā pašā kalendārajā gadā par to pašu vai citu slimību,
- 360 dienām par to pašu slimību, ja persona ir bijusi apdrošināta vismaz 300 dienas divos iepriekšējos gados vai 30 iepriekšējos mēnešos, pēdējā gadījumā neņemot vērā pēdējos 3 mēnešus, vai
- 720 dienām, ja persona ir bijusi apdrošināta 1 500 dienas, no kurām 600 dienas ir bijušas 5 pēdējos gados, 4 500 dienas līdz paziņošanai par slimību vai arī 300 līdz 4 200 dienas atkarībā no personas vecuma.

Kā var saņemt slimības naudas pabalstu?

Lai saņemtu slimības pabalstu, jums jāiesniedz šādi dokumenti:

- izraksts no sociālā nodrošinājuma individuālā konta,
- (personas un ģimenes) veselības grāmatiņa,
- darba devēja deklarācija par darba pārtraukšanas ilgumu un
- IKA-ETAM ārstējošā ārsta sagatavota darbnespējas lapa.

Jūsu tiesības uz slimības naudas pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Parasti slimības naudas pabalsti (t. i. pabalsti, kas parasti domāti, lai aizstātu jūsu ienākumus, kas atlikti sakarā ar darbnespēju) vienmēr tiek izmaksāti saskaņā ar tās valsts likumdošanu, kurā esat apdrošināts, neskatoties uz to, kur dzīvojat vai esat apmeties.*

Pārceļoties uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, Īslandi, Lihtenšteinu, Norvēģiju vai Šveici un pildot konkrētus noteikumus, lai saņemtu slimības pabalstus, atbildīgajai iestādei (t. i., tās valsts iestādei, kurā esat apdrošināts) ir jāņem vērā apdrošināšanas periodi, dzīvesvieta vai darbs, kuru esat veicis saskaņā ar jebkuras no iepriekšminēto valstu likumdošanām. Tādējādi tiek garantēts, ka cilvēki, mainot darba vietu un pārceļoties uz citu valsti, nezaudēs savu slimības apdrošināšanas segumu.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

IV nodaļa. Maternitātes un paternitātes pabalsti

Kādos gadījumos jums ir tiesības uz maternitātes vai paternitātes pabalstu?

Lai saņemtu maternitātes pabalstu, attiecīgajai personai 2 gadu laikā pirms dzemdībām vismaz 200 dienas jābūt bijuši apdrošinātai. Turklāt tai ir jābūt pārtraukušai profesionālo darbību.

Darba diena atbilst apdrošināšanas dienai. Apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma dienas tiek pielīdzinātas darba dienām. Lai iegūtu tiesības uz naudas slimības pabalstu, netiek ņemti vērā laikposmi, kuros ir saņemts bezdarbnieka pabalsts, tomēr var tikt ieskaitīts laiks ne vairāk kā 25 dienu garumā, kad ir saņemts slimības pabalsts. Apdrošināšanas laikposmus citās ES dalībvalstīs var pieskaitīt personas apdrošināšanas laikposmiem Grieķijā, pat ja valsts tiesību aktos nav noteikts, ka tie ir jāņem vērā. Šādā gadījumā jāvērsas [vietējā IKA-ETAM birojā](#), lai saņemtu informāciju par veicamajām formalitātēm.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Maternitātes pabalsti, ko piešķir ar bērna dzimšanu, ir šādi:

- bērna dzimšanas pabalsts izmaksu segšanai dzemdību iestādē (pabalsts natūrā);
- maternitātes pabalsts (grūtniecības un pēcdzemdību laikā);
- īpašais maternitātes pabalsts.
- īpašs grūtniecības un dzemdību atvaļinājums.

Bērna dzimšanas pabalsts

Dzemdību iestādē tieši apdrošinātās personas, pensionāri un tieši apdrošināto personu un pensionāru laulātie var saņemt bērna dzimšanas pabalstu; šis vienreizējais pabalsts ir vienāds ar nekvalificēta darba ņēmēja 30 dienu algu, ja ir nostrādātas 50 darba dienas iepriekšējā kalendārā gadā vai 15 iepriekšējos mēnešos, neņemot vērā 3 pēdējos mēnešus.

Maternitātes pabalsts

Maternitātes pabalstu piešķir, ja attiecīgā persona nav strādājusi 56 dienas pirms iespējamās dzemdību dienas un 63 dienas pēc bērna dzimšanas. Maternitātes pabalsta (grūtniecības un pēcdzemdību laikā) summa ir vienāda ar attiecīgās personas algu.

Īpašais maternitātes pabalsts

Darba ņēmējas sievietes, kuras ir stāvoklī, pēc dzemdībām vai baro bērnu ar krūti un kuras īpašu apstākļu dēļ darba vietā tiek pakļautas savas vai bērna veselības apdraudējumam, saņem īpašu maternitātes pabalstu, ja darba devējs ne tehniski, ne objektīvi nevar mainīt viņu darba vietu. Lai saņemtu īpašo maternitātes pabalstu, attiecīgajai personai savā sociālā nodrošinājuma shēmā jābūt veiktām iemaksām 200 darba dienas pēdējo 2 gadu laikā pirms profesionālās darbības pārtraukšanas. Īpašā maternitātes pabalsta apmērs atbilst slimības pabalsta summai, un tam nav nekādu maksimālo ierobežojumu (8. kategorijas apdrošināto personu standarta dienas alga). To izmaksā sievietes darba devējs un sociālā nodrošinājuma iestāde.

Īpašais maternitātes atvaļinājums

Šis atvaļinājums ilgst ne vairāk kā 6 mēnešus un stājas spēkā pēc parastā grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma vai pēc tam, kad persona beigusi strādāt daļēju darba laiku.

Atvaļinājuma laikā *OAED* piešķir darba ņēmējai pabalstu, kura mēneša summa atbilst minimālajai algai, kā arī proporcionālu brīvdienu pabalsta maksājumu.

Kādos gadījumos tiek piešķirts maternitātes un paternitātes pabalsts?

Veidlapas var saņemt vietējā *IKA-ETAM* birojā. Lai šo pabalstu saņemtu, jums jāiesniedz sava veselības grāmatiņa vai ģimenes veselības grāmatiņa un bērna dzimšanas apliecība.

Lai saņemtu maternitātes pabalstu, jāiesniedz šādi dokumenti:

- izraksts no sociālā nodrošinājuma individuālā kontā,
- personas veselības grāmatiņa,
- ģimenes veselības grāmatiņa, lai aprēķinātu piemaksas par ģimenes uzturēšanu (ģimenes locekļiem),
- *IKA-ETAM* akušiera-ginekologa apliecinājums par prognozējamo dzemdību dienu,
- darba devēja deklarācija, kas apliecina darba pārtraukšanu;
- bērna dzimšanas apliecība (pēc dzemdībām pabalsta saņemšanai pēcdzemdību laikā).

Pirmajā darba gadā darba devējs 15 dienas maksā algu sievietei, kura atrodas grūtniecības un dzemdību atvaļinājumā, ja viņa ir strādājusi vismaz desmit dienas. Ja sieviete, kura atrodas grūtniecības un dzemdību atvaļinājumā, ir nostrādājusi visu pirmo darba gadu, darba devējs drīkst viņai izmaksāt algu viena mēneša apmērā. Darba devējs drīkst atskaitīt summu tādā apmērā, kas atbilst apdrošināšanas fonda maksājumiem par šo pašu laikposmu.

Personas, kam pienākas īpašais maternitātes pabalsts, to saņem no Nodarbinātības lietu biroja (*OAED*). Šajā laikā vecuma pensijas iemaksas kreditē no *OAED* līdzekļiem.

Jūsu tiesības uz maternitātes un paternitātes pabalstu, pārvietojoties Eiropā

Saskaņotie noteikumi ietver maternitātes un vienlīdzīgus paternitātes pabalstus. ES dalībvalstīs, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, pildot konkrētus noteikumus, lai saņemtu slimības pabalstus, atbildīgajai iestādei (t. i., tās valsts iestādei, kurā esat apdrošināts) ir jāņem vērā apdrošināšanas periodi, dzīvesvieta vai darbs, kuru esat veicis saskaņā ar jebkuras no iepriekšminēto valstu likumdošanām.

Parasti naudas pabalsti (t. i., pabalsti, kas paredzēti, lai aizstātu jūsu atliktos ienākumus) vienmēr tiek izmaksāti saskaņā ar tās valsts likumdošanu, kurā esat apdrošināts, neskatoties uz to, kur dzīvojat vai esat apmeties*. Pabalsti natūrā (t. i., medicīniskā aprūpe, zāles un aprūpe slimnīcā) tiek nodrošināti saskaņā ar tās valsts likumdošanu, kurā dzīvojat, tā, kā tas būtu gadījumā, ja jūs būtu apdrošinājies šajā valstī.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

V nodaļa. Invaliditātes pabalsti

Kādos gadījumos jums tiek piešķirti invaliditātes pabalsti?

Pabalsti

Veselības un sociālās solidaritātes ministrija ir izveidojusi 10 finansiālās palīdzības programmas, kuras attiecas uz šādām invaliditātes kategorijām:

- aklums;
- kurlums;
- smagi garīgi traucējumi;
- talasēmija;
- hemoflija — AIDS;
- smaga invaliditāte;
- cerebrālā trieka;
- paraplēģija — kvadriplēģija — amputācija;
- personas, kuras slimo ar Hansena slimību;
- transporta pabalsts.

Šos pabalstus piešķir, izmantojot sociālās palīdzības mehānismus, un tie ir paredzēti personu ar īpašām vajadzībām (invaliditāti) nodrošināšanai. Tie ir no iemaksām neatkarīgi pabalsti, ko finansē no pašvaldību līdzekļiem, un tos piešķir, neņemot vērā nekādus ienākumu kritērijus. Prasības attiecībā uz pabalstu saņēmējiem atšķiras atkarībā no programmas un pārsvarā ietver sociālā nodrošinājuma statusa kritēriju un to, vai ir piešķirti citi invaliditātes pabalsti.

Invaliditātes pensija

Invaliditātes pensija sakarā ar arodslimību

Lai saņemtu invaliditātes pensiju:

- personai jāatbilst IKA–ETAM sanitāro komisiju novērtējumam, kas noteikusi invaliditātes pakāpi vismaz 50 % apmērā;
- jābūt bijušai piederīgai IKA–ETAM noteikto laika periodu.

Apdrošināšanas laikposmus citās ES dalībvalstīs pieskaita personas apdrošināšanas laikposmiem Grieķijā, un tie ir jānorāda ikreiz, pieprasot pensiju.

Ja esat pievienojies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim, lai saņemtu invaliditātes pensiju, jums jāatbilst aprakstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem un IKA–ETAM shēmā jābūt vismaz:

- 4 500 apdrošināšanas dienām, ja jums jau ir 65 gadi (vīriešiem) vai 60 gadi (sievietēm);
- 10 000 apdrošināšanas dienām bez vecuma nosacījumiem;
- 1 500 apdrošināšanas dienām, no kurām vismaz 600 ir 5 pēdējos gados pirms invaliditātes rašanās gada;
- 300 apdrošināšanas dienām, ja jums vēl nav 21 gads (šis skaitlis pakāpeniski pieaug līdz 4 200, pieskaitot 120 dienas gadā pēc 21 gada sasniegšanas — šīm 300 dienām jābūt 5 gadu laikā pirms tā gada, kad invaliditāte radusies).

Lai saņemtu pensiju, ja sociālā nodrošinājuma shēmai pievienojāties pēc 1993. gada 1. janvāra, jums IKA–ETAM shēmā jābūt vismaz:

- 4 500 apdrošināšanas dienām, ja jums ir 65 gadi (vīriešiem un sievietēm);
- 1 500 apdrošināšanas dienām, no kurām 600 ir 5 pēdējos gados pirms invaliditātes rašanās gada,
- 300 apdrošināšanas dienām, ja jums vēl nav 21 gads (šis skaitlis pakāpeniski pieaug līdz 1 500, pieskaitot 120 dienas gadā pēc 21 gada sasniegšanas).

Invaliditātes pensija sakarā ar nelaiemes gadījumu darbā

Lai saņemtu invaliditātes pensiju neatkarīgi no datuma, kad pievienojāties sociālā nodrošinājuma shēmai, jums jābūt klasificētam kā invalīdam ar tādu invaliditātes pakāpi, kas dod tiesības uz pensiju (vismaz 50 %), un jābūt nostrādājušam vismaz vienu darba dienu kā *IKA-ETAM* apdrošinātajai personai.

Invaliditātes pensijai, kas nav saistīta ar nelaiemes gadījumu darbā

Lai saņemtu šādu invaliditātes pensiju, jums jāatbilst aprakstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem un kā *IKA-ETAM* apdrošinātajai personai jābūt nostrādājušam pusī no darba dienu skaita, kas nepieciešams, lai piešķirtu pensiju par invaliditāti sakarā ar parastu slimību, ņemot vērā jūsu pievienošanās gadu sociālā nodrošinājuma shēmai.

Invaliditātes pensija sakarā ar arodslimību

Lai saņemtu šādu invaliditātes pensiju neatkarīgi no datuma, kad pievienojāties sociālā nodrošinājuma shēmai, jums jāatbilst aprakstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem un jābūt dalībniekam *IKA-ETAM* shēmā vismaz minimālo periodu, kas jūsu arodslimībai noteikts *IKA-ETAM* noteikumos par slimībām.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Pabalsti

Veselības un sociālās solidaritātes ministrija reizi divos mēnešos piešķir šādus pabalstus:

- neredzīgajiem: EUR 362 vai EUR 697 (atšķiras atkarībā no apakškategorijas);
- kurlmēmajām personām: EUR 362;
- personām ar garīgu invaliditāti: EUR 527;
- talasēmijas slimniekiem: EUR 362;
- hemofilijas — AIDS slimniekiem : EUR 697;
- personām ar smagu invaliditāti: EUR 313;
- bērniem, kas cieš no cerebrālās triekas: EUR 697;
- paraplēģijas — kvadriplēģijas — amputācijas gadījumos (apdrošinātām un neapdrošinātām personām): EUR 771;
- personām, kuras slimo ar Hansena slimību: EUR 362 vai EUR 697 (atšķiras atkarībā no apakškategorijas);
- transporta pabalsts: EUR 165.

Invaliditātes pensija

Pilnīgi aklas personas un apdrošinātas personas, kas cieš no dažām noteiktām slimībām, neatkarīgi no vecuma saņem pensiju, kas atbilst 10 500 darba dienām, ja viņas 4050 dienas ir veikušas iemaksas.

Invaliditātes pensijas summu aprēķina, ņemot vērā invaliditātes procentu, tās cēloni, kā arī algas, kuras dod tiesības uz pensiju, piecus gadus pirms pensijas pieprasījuma iesniegšanas. Tādējādi apdrošinātajai personai ir tiesības uz:

- pilnu pensiju, ja personas invaliditātes pakāpe ir vismaz 80 %;

- 75 % no pilnas pensijas, ja personas invaliditātes pakāpe ir robežās no 67 līdz 79,9 %, izņemot gadījumu, ja šī persona ir nostrādājusi 6000 darba dienu vai ja invaliditāte ir garīgas slimības dēļ, jo šādos gadījumos tai ir tiesības uz pilnu pensiju;
- 50 % no pilnas pensijas, ja personas invaliditātes pakāpe ir robežās no 50 līdz 66,9 %, izņemot gadījumu, ja šī persona ir nostrādājusi 6000 darba dienu vai ja invaliditāte ir garīgas slimības dēļ, jo šādos gadījumos tai ir tiesības uz 75 % no pilnas pensijas.

Zināmos gadījumos invaliditātes pensijas piešķir uz nenoteiktu laiku, t. i., to saņēmējiem nav no jauna jāiziet *IKA-ETAM* kompetentās sanitārās komisijas; lai saņemtu plašāku informāciju, lūdzam jūs vērsties tuvākajā *IKA-ETAM* birojā.

Šo pabalstu var saņemt vienlaicīgi ar citām pensijām vai deklarētiem ienākumiem tikai ar nosacījumu, ja visu maksājumu kopējā summa nepārsniedz EUR 3680 mēnesī.

Pilnīgas invaliditātes gadījumā aprūpētājs saņem pensijas piemaksu no trešās personas. Piemaksa nedrīkst pārsniegt EUR 660,80 mēnesī.

Kādos gadījumos tiek piešķirti invaliditātes pabalsti?

Pabalsti

Lai saņemtu plašāku informāciju par katru programmu un nepieciešamajiem dokumentiem, jūs varat sazināties ar savas pašvaldības attiecīgo sociālo dienestu, kas ir atbildīgs par iepriekšminēto finansiālās palīdzības programmas īstenošanu.

Invaliditātes pensija

Lai saņemtu invaliditātes pensiju, jums tuvākajā *IKA-ETAM* birojā jāiesniedz šādi apliecinoši dokumenti:

- pieprasījums — veidlapu var saņemt *IKA-ETAM* birosos;
- visa informācija par apdrošināšanas statusu (izraksti no personas sociālā nodrošinājuma konta, apdrošinātā un iemaksu veicēja karte, apdrošināšanas grāmatiņas utt.);
- darba devēja deklarācija par pie viņa nostrādāto laiku, darba pārtraukšanu vai profesionālās darbības turpināšanu;
- personu apliecinoša dokumenta kopija;
- nodokļu iestāžu izsniegta dokumenta par ienākumiem kopija;
- apliecinoši dokumenti par ģimenes stāvokli (laulības apliecība un bērnu dzimšanas apliecības);
- apliecinoši dokumenti par bērniem, kuri mācās vai ir darbnespējīgi;
- pilnīga medicīniskā informācija, kas pamato invaliditātes pensijas pieprasījumu.

Jūsu tiesības uz invaliditātes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Ja tas nepieciešams invaliditātes pabalstu piešķiršanai, atbildīgā tās valsts iestāde, kurā pieprasāt invaliditātes pensiju, ņems vērā tos apdrošināšanas periodus vai dzīvesvietu jebkurā citā ES dalībvalstī, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, kas nodrošināti saskaņā ar šīs valsts likumdošanu.

Invaliditātes pabalsti tiks izmaksāti neatkarīgi no jūsu dzīvesvietas vai apmešanās vietas Eiropas Savienībā, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē.* Nepieciešamās administratīvās pārbaudes un medicīniskos izmeklējumus parasti veic tās valsts atbildīgā iestāde, kurā dzīvojat. Dažos gadījumos, lai veiktu nepieciešamos izmeklējumus, jums, iespējams, būs jādodas uz valsti, kura maksā jums pensiju, ja vien jūsu veselības stāvoklis to ļaus.

Katra valsts nosaka pati savus kritērijus invaliditātes pakāpes noteikšanai. Tādēļ, iespējams, ka dažās valstīs personai var tikt konstatēta 70 % invaliditāte, bet citās valstīs saskaņā ar to likumdošanu tā var netikt atzīta vispār. Tas tādēļ, ka valstu sociālā nodrošinājuma sistēmas nav harmonizētas, bet gan tikai saskaņotas ar ES noteikumu palīdzību.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

---

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

VI nodaļa. Vecuma pensijas un pabalsti

Kādos gadījumos jums tiek piešķirti vecuma pabalsti?

Lai varētu saņemt vecuma pensiju, personai jābūt sasniegušai zināmu vecumu un nostrādājušai zināmu skaitu dienu. Galvenie nosacījumi, lai saņemtu pilnu vecuma pensiju, ir šādi:

- ja persona sociālā nodrošinājuma shēmai ir pievienojusies pēc 1993. gada 1. janvāra, pensionēšanās vecums vīriešiem un sievietēm ir vienāds — 65 gadi;
- ja persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim, tai 62 gadu vecumā (vīriešiem) vai 57 gadu vecumā (sievietēm) jābūt nostrādājušai vismaz 10 000 darba dienas;
- ja persona strādā smagu un veselībai kaitīgu darbu un ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim, tai 60 gadu vecumā (vīriešiem) vai 55 gadu vecumā (sievietēm) jābūt nostrādājušai 4500 darba dienas, no kurām 3600 smagā un veselībai kaitīgā darbā, un 1000 darba dienas pēdējo 13 gadu laikā pirms aiziešanas pensijā vai pieprasījuma izmaksāt pensiju. Ja persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai pēc 1993. gada 1. janvāra, tai 60 gadu vecumā (vīriešiem un sievietēm) jābūt nostrādājušai vismaz 4 500 darba dienas, no kurām 3375 darba dienas smagā un veselībai kaitīgā darbā;
- personai kā darba ņēmējam 58 gadu vecumā (vīriešiem un sievietēm) jābūt nostrādājušai vismaz 10 500 darba dienas (kas atbilst 35 darba gadiem) vai 55 gadu vecumā — 10 500 darba dienas, no kurām 7500 darba dienas pavadītas smagā un veselībai kaitīgā darbā, ar nosacījumu, ka persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim;
- personai kā darba ņēmējam jābūt nostrādājušai vismaz 11 100 darba dienas (kas atbilst 37 gadiem) neatkarīgi no vecuma un pievienošanās datuma sociālā nodrošinājuma shēmai;
- ja persona ir nepilngadīga bērna (līdz 18 gadiem) māte vai invalīda māte un ir bijusi piederīga sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim, tai 55 gadu vecumā jābūt nostrādājušai vismaz 5500 dienas. Ja persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai pēc 1993. gada 1. janvāra, tai jābūt nostrādājušai vismaz 6000 dienas.

Persona drīkst priekšlaicīgi pensionēties ar nosacījumu, ka pensija katru mēnesi tiek samazināta, piemērojot koeficientu 0,005 (vai 1/200), ja tā atbilst šādiem nosacījumiem:

- vismaz 4500 darba dienas 60 gadu vecumā (vīriešiem) vai 55 gadu vecumā (sievietēm) vai vismaz 10 000 darba dienas 60 gadu vecumā (vīriešiem) vai 55 gadu vecumā (sievietēm), ja persona 5 gadus pirms pensijas pieprasījuma ir strādājusi 100 darba dienas gadā un ir pievienojusies *IKA-ETAM* līdz 1992. gada 31. decembrim;
- vismaz 10 500 darba dienas 53 gadu vecumā, no kurām 7500 darba dienām jābūt nostrādātām smagā un veselībai kaitīgā darbā, ar nosacījumu, ka persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. Decembrim;
- vismaz 4500 darba dienas 60 gadu vecumā, no kurām 750 jābūt nostrādātām pēdējo 5 gadu laikā pirms pensijas pieprasījuma, ja persona ir pievienojusies *IKA-ETAM* pēc 1993. gada 1. janvāra.

Lai iegūtu tiesības saņemt vecuma pensiju, var ņemt vērā ne vairāk kā 200 slimības pabalsta saņemšanas dienas un 200 bezdarbnieka pabalsta saņemšanas dienas, ja šie

pabalsti saņemti pēdējo 10 gadu laikā pirms pensijas pieprasījuma. Apdrošināšanas periodus citās Eiropas Savienības dalībvalstīs pieskaita apdrošināšanas periodiem Grieķijā. Pensijas pieprasījumā jums jānorāda šie periodi un jāpievieno visi apdrošināšanu apliecinājošie dokumenti.

Papildus pilnas vai samazinātas pensijas piešķiršanai, kā aprakstīts iepriekš, iespējami vēl arī citi gadījumi. Plašāku informāciju var uzzināt, apmeklējot [IKA-ETAM tīmekļa vietni](#) vai sazinoties ar vietējo IKA-ETAM biroju, bet, ja esat pašnodarbināta persona, apmeklējiet OAAE vai ETAA tīmekļa vietni.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Invaliditātes vai vecuma pensijas summa, ko jums piešķir IKA-ETAM, ja izpildāt iepriekšminētos nosacījumus un esat pievienojies sociālā nodrošinājuma shēmai līdz 1992. gada 31. decembrim, ir atkarīga no jūsu apdrošināšanas perioda, jūsu algas, kura dod tiesības uz pensiju, un pieciem lielākās algas gadiem pēdējo desmit gadu laikā pirms pensijas pieprasīšanas; minētie nosacījumi ierindo jūs kādā no spēkā esošajām apdrošināto personu kategorijām. Minētā alga, kas dod tiesības uz pensiju, tiek pielāgota atbilstīgi jau veiktiem pensijas palielinājumiem. Šobrīd pensijas minimālais apmērs ir € 486,84 mēnesī, bet maksimālais — € 2373,57 mēnesī. Šajā summā neietilpst ģimenes pabalsti.

Ja persona ir pievienojusies sociālā nodrošinājuma shēmai pēc 1993. gada 1. janvāra un ja izpildīti visi minētie nosacījumi, vecuma vai invaliditātes pensijas summa, ko piešķir IKA-ETAM, par katru apdrošināšanas gadu atbilst 2% no pēdējo piecu gadu algas pirms pensijas pieprasīšanas gada, šo algu pielāgojot atbilstīgi jau veiktiem pensijas palielinājumiem, nepārsniedzot 70%. Šobrīd pensijas minimālais apmērs ir EUR 495,74 mēnesī, bet maksimālais — EUR 2773,40 mēnesī. Šajā summā neietilpst ģimenes pabalsti.

Personām, kuras apdrošinātas līdz 1992. gada 31. decembrim, pensijas summu palielina par

- laulāto, ja tas nestrādā un nesaņem pensiju,
- bērniem (lielākais trijiem), ja tie
  - nav precējušies, nestrādā, nesaņem pensiju un nav vecāki par 18 gadiem vai 24 gadiem, ja tie mācās augstākās izglītības iestādē Grieķijā vai ārzemēs,
  - nespēj strādāt, lai sevi uzturētu, kuru invaliditāte iestājusies līdz 18 gadu vecumam un par kuriem otrs laulātais un pensijas saņēmējs nesaņem pensijas piemaksu.

Personām, kuras pievienojušās sociālā nodrošinājuma shēmai pēc 1993. gada 1. janvāra, pensijas summu palielina tikai par bērniem, kas nav precējušies, nav pilngadīgi, nestrādā vai nespēj strādāt, lai sevi uzturētu, un kam nav tiesību uz pensiju. Šo palielinājumu piešķir līdz bērnu 24 gadu vecumam, ja tie turpina mācības pēc vidējās izglītības kādā atzītā augstākās izglītības iestādē savā valstī vai ārzemēs. Ja laulātais arī saņem pensiju, palielinājumu piešķir tikai vienam no abiem vecākiem pēc to izvēles.

Kādos gadījumos tiek piešķirti vecuma pabalsti?

Lai saņemtu vecuma pensiju, jums tuvākajā IKA-ETAM birojā jāiesniedz šādi apliecinājoši dokumenti:

- pieprasījuma veidlapa, kuru var saņemt IKA-ETAM birojos,
- visa informācija par apdrošināšanas statusu (izraksti no personas sociālā nodrošinājuma konta, apdrošinātā un iemaksu veicēja karte, apdrošināšanas grāmatiņas utt.),

- darba devēja deklarācija par pie viņa nostrādāto laiku, darba pārtraukšanu vai profesionālās darbības turpināšanu,
- personu apliecinoša dokumenta kopija,
- nodokļu iestāžu izsniegta dokumenta par ienākumiem kopija,
- apliecinoši dokumenti par ģimenes stāvokli (laulības apliecība un bērnu dzimšanas apliecības),
- apliecinoši dokumenti par bērniem, kuri mācās vai ir darbnespējīgi.

Jūsu tiesības uz vecuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

ES noteikumos par vecuma pensijām īpaši vērā ņemtas valsts nevis uzņēmuma, profesionālās vai privātās pensiju shēmas. Tie garantē, ka:

- kamēr neesat sasniedzis pensijas vecumu attiecīgajā valstī, jūsu apdrošināšanas ieraksti tiek saglabāti katrā ES valstī (arī Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē), kurā esat apdrošinājies;
- katrai ES valstij (arī Īslandei, Lihtenšteinai, Norvēģijai vai Šveicei), kurā esat apdrošinājies, jums jāmaksā vecuma pensija, sasniedzot pensijas vecumu; summa, kuru saņemsiet no katras dalībvalsts, ir atkarīga no jūsu apdrošināšanas seguma ilguma katrā valstī;
- Jūsu pensiju izmaksās neatkarīgi no tā, kurā ES valstī (arī Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē) dzīvojat.*

Savs pensijas pieprasījuma pieteikums jums jāiesniedz tās ES dalībvalsts (vai Īslandes, Lihtenšteinai, Norvēģijas vai Šveices) pensijas apdrošināšanas iestādē, kurā dzīvojat, ja vien nav tā, ka nekad neesat šajā valstī strādājis. Tādā gadījumā pieprasījums jāiesniedz valstī, kurā ir jūsu pēdējā darba vieta.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Ie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

VII nodaļa. Apgādnieka zaudējuma pabalsti

Kādos gadījumos tiek piešķirti apgādnieka zaudējuma pabalsti?

Ja mirusi apdrošinātā persona vai pensijas saņēmējs, tā ģimenes locekļiem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, ja mirusi persona

- atbilda vecuma pensijas piešķiršanas nosacījumiem vai
- atbilda invaliditātes pensijas piešķiršanas nosacījumiem, vai
- bija uzkrājusi 1 500 apdrošināšanas dienas, no kurām vismaz 300 pēdējos piecos gados pirms tās miršanas gada.

Ja apdrošinātā persona mirusi sakarā ar nelaimes gadījumu darbā, tās ģimenes locekļi var saņemt pensiju neatkarīgi no apdrošināšanas perioda ilguma; ja nāvi izraisījušais nelaimes gadījums nav saistīts ar darbu, jābūt uzkrātai pusei no iepriekšminētā apdrošināšanas dienu skaita.

Pēc tādas personas nāves, kura saņēmusi vecuma vai invaliditātes pensiju, to piešķir šīs personas ģimenes locekļiem, no jauna nepārskatot mirušā apdrošināšanas perioda ilgumu. Mantoto pabalstu saņēmēji ir:

- pārdzīvojušais laulātais,
- pēcnācēji — neatkarīgi no juridiskā aspekta —, ja tie nav precējušies, nesaņem pensiju, nav vecāki par 18 vai 24 gadiem, Grieķijā vai ārzemēs mācās valsts atzītās profesionālās izglītības programmās, turpina mācības pēc vidusskolas vai iegūst augstāko izglītību, nestrādā, nesaņem pensiju no kādas sociālā nodrošinājuma galvenās shēmas iestādes vai no publiskā sektora pēc pašu nostrādātā laika, ir abus vecākus zaudējuši bāreņi vai ir bijuši mirušā vecāka apgādībā, kurš ir bijis vientuļais vecāks. Bērniem, kuri nespēj strādāt, lai sevi uzturētu, un kuru invaliditāte iestājusies līdz 18 gadu vecumam, ir tiesības saņemt apgādnieka zaudējuma pensiju neatkarīgi no viņu vecuma tik ilgi, cik ilgst invaliditāte,
- mazbērni un vecāki, bāreņi apgādnieka nāves brīdī, kuri atradušies mirušās personas apgādībā (attiecas tikai uz personām, kas apdrošinātas līdz 1993. gada 1. janvārim),
- vecāki (bioloģiskie vai adoptētāji), kas atradās galvenokārt mirušā apgādībā (attiecas tikai uz personām, kas apdrošinātas līdz 1993. gada 1. janvārim).

Ja apdrošinātā laulātā nāve iestājas pirmo sešu laulības mēnešu laikā, pārdzīvojušais laulātais nesaņem nekādu pensiju. Pārdzīvojušais laulātais var saņemt pensiju tikai tad, ja apdrošinātās personas nāve ir sakarā ar nelaimes gadījumu, ja pārim ir savstarpējā laulībā dzimis vai pēc laulības likumīgi atzīts bērns vai ja sieva ir stāvoklī. Ja pensijā esoša laulātā nāve iestājas pirmo 24 laulības mēnešu laikā, pārdzīvojušais laulātais nesaņem nekādu pensiju.

Apgādnieka zaudējuma pensija par personām, kuras apdrošinātas pēc 1993. gada 1. janvāra

Ja mirusi apdrošinātā persona, tās ģimenes locekļiem ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, piemērojot tādus pašus nosacījumus kā invaliditātes pensijas piešķiršanai.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Apgādnieka zaudējuma pensijas summa

Attiecībā uz personām, kuras apdrošinātas līdz 1992. gada 31. decembrim, pārdzīvojušais laulātais drīkst saņemt pensiju, kas ir 70 % no vecuma pensijas, uz kuru mirušajai apdrošinātajai personai būtu tiesības vai ko tā saņēma. Pensijas minimālais apmērs ir EUR 438,16 mēnesī, bet maksimālais — EUR 1 661,50 mēnesī. Šajā summā neietilpst ģimenes pabalsti. Pensiju šādā apjomā piešķir trīs gadus. Pēc tam pārdzīvojušais laulātais, kas strādā vai ir pensijā, saņem 50 %, un tas ilgst līdz tā 65 gadu vecumam, bet pēc tam var saņemt 70 % no apgādnieka zaudējuma pensijas. Tomēr, ja pārdzīvojušais laulātais otra laulātā nāves brīdī ir invalīds ar invaliditātes apjomu vismaz 67 %, viņš saņem pensiju bez jebkādiem ierobežojumiem tik ilgi, cik ilgst viņa invaliditāte. Pensiju vairs nesaņem, kad pārdzīvojušais laulātais no jauna apprecas.

Bāreņa pensija ir 20 % no vecuma pensijas, kuru būtu varējusi saņemt mirusī apdrošinātā persona. Bāreņi, kas zaudējuši abus vecākus, saņem 60 % no šīs vecuma pensijas. Saņēmējiem izmaksāto apgādnieka zaudējuma pensiju kopsumma nedrīkst pārsniegt to pensijas summu, kādu būtu saņēmusi mirusī apdrošinātā persona. Abus vecākus zaudējušiem bāreņiem summa nedrīkst pārsniegt 60 % no attiecīgās pensijas. Ja pensiju kopsumma šo līmeni pārsniedz, katru pensiju proporcionāli samazina.

Attiecībā uz personām, kas apdrošinātas pēc 1993. gada 1. janvāra, pensijas summa, uz kuru var pretendēt pārdzīvojušais laulātais, atbilst 50 % no vecuma pamata pensijas vai invaliditātes pamata pensijas, ko apdrošinātā persona būtu saņēmusi vai saņēma, ja invaliditātes pakāpe miršanas brīdī bija 80 %. Pensijas minimālais apmērs ir EUR 396,58 mēnesī, bet maksimālais — EUR 1 386,70 mēnesī. Šajā summā neietilpst ģimenes pabalsti. Pēc trīs gadiem no apdrošinātās personas nāves pārdzīvojušajam laulātajam, kas strādā vai ir pensijā, piešķirtās pensijas summa samazinās līdz 50 %, un tas ilgst līdz tā 65 gadu vecumam, bet pēc tam viņš saņem 70 % no apgādnieka zaudējuma pensijas. Tomēr, ja pārdzīvojušais laulātais otra laulātā nāves brīdī ir invalīds ar invaliditātes apjomu vismaz 67 %, viņš saņem pensiju bez jebkādiem ierobežojumiem tik ilgi, cik ilgst viņa invaliditāte.

Bērniem bāreņiem ir tiesības uz 25 % no vecuma pensijas, ko mirusī persona saņēma vai būtu saņēmusi. Šī summa palielinās līdz 50 %, ja ir miruši abi vecāki, izņemot gadījumus, kad bērnam ir tiesības uz sava tēva un mātes pensiju. Saņēmējiem izmaksātās apgādnieka zaudējuma pensijas kopsumma nedrīkst būt zemāka par 80 % no minimālās vecuma pensijas un augstāka par 100 % no mirušās personas pensijas. Visbeidzot, tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju ir arī pensijas saņēmēja šķirtam bijušajam laulātajam; Plašākai informācijai [apmeklējot IKA-ETAM tīmekļa vietni](#) vai sazinoties ar vietējo IKA-ETAM biroju.

Apbedīšanas izdevumu pabalsts

Ja mirst apdrošinātā persona, kas ir nostrādājusi 100 darba dienas iepriekšējā gadā pirms nāves vai 15 mēnešu laikā (šādā gadījumā neņemot vērā pēdējos 3 mēnešus), vai ja mirst vecuma pensijas, invaliditātes pensijas vai pabalsta nāves gadījumā saņēmējs, var saņemt vienreizēju palīdzību, kas vienāda ar astoņkārtīgu standarta dienas algu visaugstākajā apdrošināto personu kategorijā. Šo pabalstu nepiešķir, ja mirst kāds apgādībā esošs ģimenes loceklis. To parasti izmaksā atraiņiem vai personai, kura uzņemas apbedīšanas izdevumus. Šīs palīdzības piešķiršanai nepieciešami šādi dokumenti:

- mirušās personas veselības grāmatiņa,
- miršanas apliecība,

- apdrošināšanas dokuments (ja mirušais ir strādājis) vai apliecība par darba pārtraukšanu un par pensijas saņemšanu (pensionāriem);
- apbedīšanas rēķinu oriģināli.

Kādos gadījumos tiek piešķirti apgādnieka zaudējuma pabalsti?

Apliecinošie dokumenti, kas jāiesniedz tuvākajā IKA–ETAM birojā, lai saņemtu apgādnieka zaudējuma pensiju, ir tādi paši kā **vecuma pensijas** saņemšanai. Papildus jāiesniedz vēl arī miršanas apliecība un izziņa par mirušās personas ģimenes stāvokli (to izsniedz pašvaldība vai pirmās instances tiesa), kas apliecina laulības saites līdz nāves dienai.

Ja dzīvojat citā Eiropas Savienības dalībvalstī, varat iesniegt pieprasījumu savas dzīvesvietas sociālā nodrošinājuma iestādē. Mirušās personas apdrošināšanas periodus citās Eiropas Savienības dalībvalstīs pieskaita tās apdrošināšanas periodiem Grieķijā. Pensijas piešķiršanas pieprasījumā jums jānorāda šie periodi un jāpievieno visi apdrošināšanu apliecinošie dokumenti.

Jūsu tiesības uz apgādnieka zaudējuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Kopumā noteikumi, kas piemērojami pārdzīvojušo laulāto pensijām vai bāreņu pabalstiem un pabalstiem nāves gadījumā, ir tādi paši kā tie, kas piemērojami invaliditātes un vecuma pensijām (skatīt V nodaļu un VI nodaļu). Proti, apgādnieka zaudējuma pensijas un apbedīšanas pabalsti izmaksājami nesamazināti un nepārveidoti, un tos nevar atlikt, neskatoties uz to, kur Eiropas Savienībā, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē pārdzīvojušais laulātais dzīvo*.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

VIII nodaļa. Pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām

Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām?

Ja esat darba ņēmējs, jums piemēro *IKA-ETAM* shēmu, ja jūs

- ciešat nelaimes gadījumā, kas notiek darba laikā vai saistībā ar jūsu darbu (negadījums darbā),
- ciešat nelaimes gadījumā, kas notiek, jums dodoties uz darbu vai atgriežoties no tā,
- ciešat nelaimes gadījumā, kas nav saistīts ar darbu, vai
- saslimstat ar kādu slimību sakarā ar jūsu darba kaitīgu ietekmi, ja šī slimība ir iekļauta oficiālajā arodslimību sarakstā (*IKA-ETAM* noteikumos par slimībām).

Nelaimes gadījumi un arodslimības nepieder kādam atsevišķam apdrošināšanas virzienam. Uz slimību vai īslaicīgu darbnespēju attiecas veselības apdrošināšanas shēma, bet invaliditāti un nāvi reglamentē attiecīgie pensiju apdrošināšanas noteikumi.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Nelaimes gadījumi darbā

Jūs varat saņemt pabalstus skaidrā naudā un natūrā neatkarīgi no iepriekšējiem apdrošināšanas periodiem. Citiem vārdiem sakot, lai iegūtu tiesības saņemt pabalstus, nav nepieciešams nostrādāt kādu konkrētu dienu skaitu. Tomēr jums jābūt apdrošinātam.

Pabalstu par nelaimes gadījumu darbā piešķir no nelaimes gadījuma paziņošanas dienas, un tā summu aprēķina tāpat kā slimības pabalstu parastai slimībai. Nepastāv nekāds pabalsta neizmaksāšanas periods, kā tas ir slimības gadījumā, tomēr darbnespējai jābūt ilgākai par 3 dienām.

Ja nelaimes gadījums notiek tajā dienā, kad stājaties darbā, pabalsta summu aprēķina, pamatojoties uz standarta dienas algu tajā apdrošināto personu kategorijā, kurai jūs piederat, ņemot vērā jūsu algu nelaimes gadījuma dienā. Ja pēc nelaimes gadījuma darbā iestājas pastāvīga darbnespēja vai nāve, attiecīgi šai personai piešķir vai nu invaliditātes pensiju, vai arī tās apgādājamie ģimenes locekļi saņem apgādnieka zaudējuma pensiju.

Nelaimes gadījumi, kas nav saistīti ar darbu

Jūs varat saņemt veselības apdrošināšanas pabalstus natūrā un skaidrā naudā, ja esat strādājis pusi no šo pabalstu piešķiršanai parasti nepieciešamo dienu skaita (t. i., 25 vai 50 dienas).

Arodslimības

Nepastarpināti apdrošinātas personas, kas strādā, un pensionāri saņem arodslimības pabalstu, ja viņiem iestājas hroniska slimība, kas parādās pēc noteikta laika — tas attiecas uz profesijām, kuras noteiktas *IKA-ETAM* noteikumos par slimībām. *IKA-ETAM* vietējo biroju medicīniskie dienesti ir kompetenti pārbaudīt, vai konkrētā slimība ir arodslimība.

Apbedīšanas pabalsti

Ja mirst apdrošinātā persona, kas ir nostrādājusi 100 darba dienas iepriekšējā gadā pirms nāves vai 15 mēnešu laikā (šādā gadījumā neņemot vērā pēdējos 3 mēnešus), vai ja mirst vecuma pensijas, invaliditātes pensijas vai pabalsta nāves gadījumā saņēmējs, var saņemt vienreizēju palīdzību, kas vienāda ar astoņkārtīgu standarta dienas algu visaugstākajā apdrošināto personu kategorijā. Šo pabalstu nepiešķir, ja mirst kāds apgādībā esošs ģimenes loceklis. To parasti izmaksā atraiņiem vai personai, kura uzņemas apbedīšanas izdevumus.

Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām?

Uzskata, ka par nelaimes gadījumu ir paziņots savlaicīgi, ja jūs vai kāds cits, kas rīkojas jūsu vārdā, nekavējoties paziņo par nelaimes gadījumu jūsu darba devējam un tuvākajam IKA-ETAM birojam. Jebkurā gadījumā par nelaimes gadījumu jāpaziņo 5 darba dienu laikā. Šo termiņu īpašos gadījumos var pagarināt. Ja nelaimes gadījuma rezultātā iestājas pilnīga invaliditāte, šo termiņu pagarina līdz vienam gadam, un ja tā rezultātā iestājas nāve — līdz diviem gadiem.

Lai saņemtu apbedīšanas pabalstu, jāiesniedz šādi dokumenti:

- mirušās personas veselības grāmatiņa;
- miršanas apliecība;
- apdrošināšanas dokuments (ja mirušais ir strādājis) vai apliecība par darba pārtraukšanu un par pensijas saņemšanu (pensionāriem);
- apbedīšanas rēķinu oriģināli.

Jūsu tiesības uz pabalstiem attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, pārvietojoties Eiropā

ES noteikumi attiecībā uz nelaimes gadījumu darbā un arodslimību pabalstiem ir ļoti līdzīgi slimības pabalstiem (skatīt II nodaļu un III nodaļu). Ja noticis nelaimes gadījums darbā vai radusies arodslimība un ja dzīvojat vai esat apmeties valstī, kurā neesat apdrošināts pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, Eiropas Savienībā, Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē parasti varat saņemt veselības aprūpi; naudas pabalstus parasti izmaksā tā iestāde, kurā esat apdrošinājies, arī tad, ja esat apmeties vai dzīvojat citā valstī.*

Vienmēr, kad jāizpilda zināmi noteikumi, lai saņemtu pabalstus attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām, iestādei, kurā esat apdrošinājies, jāņem vērā apdrošināšanas periodi, dzīves vieta vai algotais darbs, kuru esat veicis saskaņā ar citu ES valstu, arī Īslandes, Lihtenšteinā, Norvēģijas un Šveices, likumdošanu. Tādējādi tiek garantēts, ka cilvēki, mainot darba vietu un pārceļoties uz citu valsti, nezaudēs savu apdrošināšanas segumu.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

IX nodaļa. Ģimenes pabalsti

Kādos gadījumos tiek piešķirti ģimenes pabalsti?

Ja jums ar darba devēju ir privāttiesību darba līgums, esat apdrošināts *IKA-ETAM* un veicat iemaksas *DLOEM*, jūs, ievērojot zināmus nosacījumus, varat saņemt ģimenes pabalstus, kurus piešķir Nodarbinātības lietu birojs (*OAED*).

Lai saņemtu šos pabalstus, jums obligāti jābūt nostrādājušam vismaz 50 dienas iepriekšējā kalendārajā gadā pirms pabalstu piešķiršanas, divus mēnešus jābūt regulāri saņemušam bezdarbnieka pabalstu vai divus mēnešus jābūt bijušam darbnespējīgam.

Bērniem, par kuriem maksā ģimenes pabalstus, jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- tiem jābūt ne vecākiem par 18 gadiem vai 22 gadiem, ja tie mācās, vai jābūt darbnespējīgiem (tad pabalstus piešķir tik ilgi, cik ilgi ir darbnespēja),
- tie nevar būt precējušies,
- tiem jādzīvo Grieķijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī.

Darba ņēmēji, kuri saskaņā ar darba koplīgumu, likumu, uzņēmuma noteikumiem vai citiem noteikumiem no darba devēja saņem ģimenes pabalstus, kas ir lielāki nekā *DLOEM* pabalsti, nevar saņemt *DLOEM* ģimenes pabalstus.

Papildus vecākiem ģimenes pabalstus var saņemt arī šādas personas:

- mazbērni, brāļi un māsas, brālēni un māsīcas, ja viņi pabalsta saņemšanas nolūkos atrodas saņēmēja apgādībā, ja viens no viņu vecākiem ir miris un ja otrs viņu vecāks nestrādā,
- vectēvs vai vecāmāte un onkulis vai tante, ja viņu apgādībā atrodas bāreņi,
- vecāki vai trešās personas, ja aizbildnība viņiem piešķirta ar tiesas lēmumu.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Pabalstu apmērs

Saņēmējiem piešķirtā pabalsta summa ir proporcionāla bērnu skaitam un tiek noteikta reizi mēnesī. Šobrīd pabalsta apmērs ir šāds:

- 1 bērns: EUR 8,22;
- 2 bērni: EUR 24,65;
- 3 bērni: EUR 55,47;
- 4 bērni: EUR 67,38.

Piemaksa par katru nākamo bērnu ir € 11,30. Gadījumā, ja trešais bērns ir dzimis pēc 1982. gada 1. janvāra, tad tiek piešķirta papildu piemaksa EUR 2,93 apmērā mēnesī. Pabalstam tiek pieskaitīti EUR 3,67 mēnesī par katru bērnu šādos gadījumos:

- bāreņiem, kam miruši abi vecāki,
- bērniem invalīdiem,
- neatzītiem ārlaulības bērniem,
- ja saņēmēja laulātais dienē bruņotajos spēkos,

- ja saņēmējs ir atraitnis,
- ja saņēmēja laulātais ir invalīds.

Tiesības uz ģimenes pabalstiem var izmantot tajā kalendārajā gadā, kad tās iegūtas, un vēl mēnesi pēc tā gada beigām. Pabalstus vairs nepiešķir, kad beidzas 3 mēnešu papildu termiņš pēc pieprasījumu iesniegšanai noteiktā laika.

Kādos gadījumos tiek piešķirti ģimenes pabalsti?

Lai saņemtu ģimenes pabalstus, jums personīgi, ar pilnvarotas personas starpniecību vai pa pastu jāiesniedz pieprasījums savas dzīvesvietas OAED dienestā vai pilsoņu palīdzības centrā (*Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών — ΚΕΡ*), pievienojot visus nepieciešamos apliecinājošos dokumentus.

Plašāku informāciju par ģimenes pabalstiem var uzzināt, apmeklējot tīmekļa vietni vai sazinoties ar OAED biroju.

Jūsu tiesības uz ģimenes pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Katrā valstī ģimenes pabalstu summas un veidi ievērojami atšķiras.* Tādēļ ir svarīgi zināt, kura valsts ir atbildīga par pabalstu piešķiršanu un kādi ir piešķiršanas noteikumi. Vispārēji principi, kā noteikt kompetento likumdošanu, pieejami šeit: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=en>.

Valstij, kas atbildīga par ģimenes pabalstiem, ja tas nepieciešams, lai pildītu pabalsta piešķiršanas noteikumus, jāņem vērā apdrošināšanas periodi, kuri nodrošināti saskaņā ar jebkuras citas Eiropas Savienības valsts, arī Īslandes, Lihtenšteinas, Norvēģijas un Šveices, likumdošanu.

Ja ģimenei piešķirti pabalsti saskaņā ar vairāku valstu likumdošanu, tā patiesībā saņems lielāko iespējamo pabalstu summu, kas saskaņā ar vienas no valstu likumdošanām. Citiem vārdiem sakot, tiek pieņemts, ka visi ģimenes locekļi dzīvo un ir apdrošināti tajā valstī, kurā ir visizdevīgākā likumdošana.

Vienai un tai pašai ģimenei vienā un tajā pašā laikā posmā ģimenes pabalstus divreiz neizmaksā. Pastāv prioritāri noteikumi, kas nodrošina vienas valsts pabalstu pārtraukšanu līdz tādas summas apmēram, kādu maksā cita valsts, kura ir primāri kompetenta attiecībā uz pabalsta izmaksāšanu.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

X nodaļa. Bezdarbs

Kādos gadījumos jums tiek piešķirti bezdarbnieka pabalsti?

Bezdarba apdrošināšanu automātiski piemēro visiem darba ņēmējiem, kas ir pievienojušies kādas sociālā nodrošinājuma iestādes veselības apdrošināšanas shēmai. Tomēr bezdarbnieka pabalstu var saņemt tikai tad, ja persona atbilst šādiem nosacījumiem:

- tā nav atlaista darbā pieļautas kļūdas dēļ,
- tā spēj un vēlas strādāt,
- tā ir vismaz 16 gadus veca,
- tā ir personīgi reģistrējusies nodarbinātības aģentūrā,
- tā var uzsākt strādāt jebkurā laikā;
- tā var pierādīt piederību bezdarba apdrošināšanas shēmai vismaz 125 dienu ilgumā pēdējos 14 mēnešos pirms darba pārtraukšanas, tomēr neņemot vērā darba dienas pēdējos 2 mēnešos.

Ja persona pirmo reizi pieprasa bezdarbnieka pabalstu, tai turklāt jābūt 80 apdrošināšanas dienām gadā pēdējos 2 gados pirms nonākšanas bezdarbnieka statusā. Ja vajadzīgs, tiek ņemti vērā arī apdrošināšanas laikposmi citās ES dalībvalstīs.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Pabalstu apmērs

Bezdarbnieka pabalsts sastāv no pamatsummas un piemaksām par katru apgādībā esošu ģimenes locekli. Pamata pabalsts ir 40 % no algas, kas saņemta atlaišanas brīdī. Darba ņēmēji saņem 50 % no savas pēdējās algas, ja tā nav mazāka par divām trešdaļām no nekvalificēta darba ņēmēja algas. Pabalsta maksimālo apjomu ar dekrētu nosaka nodarbinātības lietu ministrs, ņemot vērā OAED bezdarba apdrošināšanas fonda iemaksu un izmaksāto pabalstu attiecību. Pamata pabalstam pieskaita 10 % par katru apgādībā esošu ģimenes locekli.

Pabalsta maksāšanas ilgums

Bezdarbnieka pabalsta saņemšanas ilgums ir atkarīgs no personas nostrādāto dienu skaita pēdējo 14 mēnešu laikā. Minimālais dienu skaits, kas ir 125, atbilst 5 mēnešiem pabalsta, 150 dienas — sešiem, 180 dienas — astoņiem, 220 dienas — desmit, bet 250 dienas — divpadsmit mēnešiem pabalsta.

Bezdarbnieka pabalstu piešķir 25 dienas mēnesī. Ja persona vēlas saņemt pabalstu arī pēc attiecīgā termiņa beigām, tai no jauna jāpierāda vajadzīgais nostrādāto dienu skaits. Bezdarbnieka pabalsta izmaksu pārtrauc, ja persona no jauna atsāk strādāt vai tiek īslaicīgi atzīta par darbnespējīgu. Pabalstu vairs neizmaksā, ja bezdarbnieks mirst vai tam tiek piešķirta pensija, kļūstot pastāvīgi darbnespējīgam, vai ja bezdarbnieks vairs neatzīmējas nodarbinātības aģentūrā.

Ja persona saslimst bezdarbnieka pabalsta saņemšanas laikā

Lai tiktu izpildīti slimības pabalsta piešķiršanas nosacījumi, personas veselības apdrošināšanas iestāde bezdarbnieka pabalsta saņemšanas dienas pielīdzina darba dienām. Ja bezdarbnieka pabalsta saņemšanas laikā persona kļūst darbnespējīga slimības dēļ, tā vēl 5 dienas turpina saņemt bezdarbnieka pabalstu, bet vienlaikus nevar saņemt

veselības apdrošināšanas pabalstu skaidrā naudā. Ja slimība ieilgst, bezdarbnieka pabalsta izmaksu pārtrauc, un tā vietā izmaksā veselības apdrošināšanas pabalstu skaidrā naudā, ja attiecīgajai personai savā veselības apdrošināšanas fondā uz to ir tiesības.

Kādos gadījumos tiek piešķirti bezdarbnieka pabalsti?

Bezdarba apdrošināšanas pārvaldību veic Nodarbinātības lietu birojs (OAED), kas piešķir bezdarbniekiem bezdarbnieka pabalstus un slimības pabalstus.

Lai saņemtu bezdarbnieka pabalstu, attiecīgajam bezdarbniekam 60 dienu laikā pēc darba pārtraukšanas personīgi jāreģistrējas savas dzīvesvietas nodarbinātības aģentūrā un jāiesniedz pabalsta piešķiršanas pieprasījums. Bezdarbnieka pabalstu piešķir tikai tad, ja dienests, kurš izskata attiecīgo pieprasījumu, nevar atrast konkrētajai personai piemērotu darbu. Pieprasījumam jāpievieno šādi apliecinājoši dokumenti:

- izraksts no sociālā nodrošinājuma individuālā kontā,
- paziņojums par darba līguma laušanu,
- deklarācija, kas apliecina, ka persona nestrādā citā darbā un ka tā apņemas paziņot nodarbinātības aģentūrai par darba uzsākšanu citur, un
- personas apgādībā esošu ģimenes locekļu veselības grāmatiņa.

Jūsu tiesības uz bezdarbnieka pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Parasti par bezdarbnieka pabalstu piešķiršanu atbildīga ir dalībvalsts, kurā esat nodarbināts. Uz pierobežu darba ņēmējiem un citiem pārrobežu darba ņēmējiem, kuru dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur viņi strādā, attiecas īpaši noteikumi.

Apdrošināšanas vai nodarbinātības periodi, kas nodrošināti citās Eiropas Savienības valstīs, arī Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, var tikt izmantoti, lai izpildītu iemaksu nosacījumus.

Ja vēlaties meklēt darbu citā Eiropas Savienības valstī, arī Īslandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā vai Šveicē, jūs, ņemot vērā zināmus noteikumus, varat šos pabalstus uz ierobežotu laika periodu eksportēt.*

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

XI nodaļa. Minimālais nodrošinājums

Kādos gadījumos tiek piešķirti pabalsti attiecībā uz minimālo nodrošinājumu?

Grieķijā nav pieejamas vispārējas vai īpašas shēmas garantēto minimālo līdzekļu saņemšanai, izņemot īpašu mājokļa pabalstu (*Στεγαστική Συνδρομή*).

Kādas izmaksas tiek segtas?

Mājokļa pabalsts ir no iemaksām neatkarīgs īres maksas pabalsts, kuru izmaksā neapdrošinātiem un finansiāli maznodrošinātiem veciem ļaudīm, kas sasnieguši 65 gadu vecumu, dzīvo vieni vai pārī ar citu personu un kam nepieder mājoklis. Mājokļa pabalsta apmērs ir EUR 335.

Kādos gadījumos tiek piešķirti minimālā nodrošinājuma pabalsti?

Programmu īsteno Prefektūru sociālās labklājības direktorāts (sk. [pielikumu](#)).

Jūsu tiesības uz minimālā nodrošinājuma pabalstiem, pārvietojoties Eiropā

Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

ES saskaņotie noteikumi attiecināmi tikai uz sociālo nodrošinājumu, nevis uz sociālās palīdzības pabalstiem.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

XII nodaļa. Ilgtermiņa aprūpe

Kādos gadījumos jums ir tiesības uz ilgtermiņa aprūpi?

Grieķijā nav ieviesta atsevišķa ilgtermiņa aprūpes shēma. Valstī ir vairākas vecu ļaužu aprūpes programmas — piemēram, programma „Palīdzība dzīvesvietā” (*Βοήθεια Στο Σπιτι*) ir iekļauta primārās sociālās aprūpes pakalpojumos, nodrošinot medicīnas māsu aprūpi, sociālās aprūpes pakalpojumus un palīdzību dzīvesvietā veciem ļaudīm, kuri pastāvīgi dzīvo vieni vai daļu no dienas mājoklī atrodas vieni un nevar par sevi pietiekami parūpēties, kā arī invalīdiem, kuri ir norobežoti vai atstumti no sabiedrības vai piedzīvo krīzi ģimenē.

Kādas izmaksas tiek segtas?

Programma „Palīdzība dzīvesvietā” ir paredzēta, lai veciem ļaudīm sniegtu atbalstu un aprūpi mājās un uzlabotu viņu dzīves kvalitāti. Pilsētās un piepilsētās darbojas dienas aprūpes centri (*Κ.Η.Φ.Η., Κεντρα Ημερησιας Φροντιδας Ηλικιωμενων*), kuros uzturas veci ļaudis, kas nevar parūpēties paši par sevi (fiziskas invaliditātes, plānprāfības u. c. veselības traucējumu dēļ) un kuru ģimenes locekļi nevar tos aprūpēt darba, smagu sociālu un ekonomisku apstākļu vai veselības problēmu dēļ.

Atvērtie centri veco ļaužu aizsardzībai (*Κ.Α.Π.Η., Κεντρα Ανοικτης Προστασιας Ηλικιωμενων*) ir programmas, kas brīvi pieejamas visiem iedzīvotājiem, kuri sasnieguši 60 gadu vecumu, neņemot vērā viņu sociālekonomisko stāvokli, un paredzētas visu sabiedrības locekļu integrācijai un socializēšanai. Centros pieejama visu veidu sistematizēta rekreācija, medicīniskā aprūpe, fizioterapija, arodslimību ārstēšana, sociālais darbs, slimnīcu aprūpe un visu veidu materiālās un psiholoģiskās palīdzības pakalpojumi veciem ļaudīm.

Pieejamas arī veco ļaužu aprūpes nodaļas (*Μοναδες Φροντιδας Ηλικιωμενων*), kas nodrošina veco ļaužu aprūpi ar atrašanos stacionārā.

Kā var saņemt ilgtermiņa aprūpi?

Programmu „Palīdzība dzīvesvietā” īsteno visā valstī, it īpaši attālās kalnu un salu teritorijās, un programmas vadību nodrošina vietējās pašvaldības. Dienas aprūpes centrus vecajiem ļaudīm nodibināja un vada pašvaldības uzņēmumi, pašvaldības kopuzņēmumi, vietējās pašvaldības uzņēmējdarbības asociācijas un arī privātas bezpeļņas organizācijas. Visi minētie sadarbojas ar vietējām organizācijām, kas sniedz sociālos pakalpojumus, piemēram, veselības aizsardzības nodaļas, un valsts Prefektūru sociālās labklājības direktorātu, kas sniedz sociālos pakalpojumus.

Veco ļaužu aprūpi dzīvesvietā var nodrošināt gan bezpeļņas, gan peļņas organizācijas. Pirmajā gadījumā par to vadību rūpējas labdarības asociācijas, pareizticīgo baznīcas vai vietējās iestādes, Savukārt, otrajā gadījumā — privāti nodibinājumi. Īstenojot sociālo politiku, Veselības un sociālās solidaritātes ministrija ir noslēgusi līgumus ar privātām veco ļaužu aprūpes nodaļām, lai nodrošinātu papildu gultasvietas trūcīgu veco cilvēku aprūpei, jo valsts iestādes nevar uzņemt visus pacientus vietu trūkuma dēļ.

Jūsu tiesības uz aprūpi, pārvietojoties Eiropā

ES sociālā nodrošinājuma noteikumi, tāpat kā slimības pabalsti, attiecas arī uz ilgstošas aprūpes pabalstiem. Ilgstošas aprūpes naudas pabalstus maksā saskaņā ar tās valsts

likumdošanu, kurā esat apdrošinājies, neņemot vērā, kurā valstī dzīvojat vai esat apmeties.*

Ilgstošas aprūpes pabalsti natūrā tiek piešķirti saskaņā ar tās valsts likumdošanu, kurā esat apmeties vai dzīvojat, un tie tiek piešķirti tādā kārtībā, kā gadījumā, ja jūs būtu šajā valstī apdrošinājies.

Sīkāka informācija par sociālā nodrošinājuma tiesību, pārceļoties vai ceļojot, koordināciju atrodama šeit: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

---

* Dažus īpašus un no iemaksām neatkarīgus naudas pabalstus piešķir tikai tajā valstī, kurā dzīvo pabalsta saņēmējs, un tādēļ tie nav „eksportējami”. Šie pabalsti minēti II pielikumā šīs rokasgrāmatas beigās.

I pielikums. Iestāžu kontaktinformācija, noderīgas tīmekļa vietnes

Galvenā Grieķijas apdrošināšanas iestāde ir *IKA-ETAM*. Tā ir atbildīga par visiem sociālā nodrošinājuma virzieniem, izņemot bezdarba apdrošināšanu un ģimenes pabalstus, kuri ir *OAED* kompetencē. Ja jūs dzīvojat Grieķijā un neesat pārliecināts par savām tiesībām un pienākumiem, jūs varat vērsties tuvākajā *IKA-ETAM* birojā.

IKA-ETAM neapdrošina dažas personu kategorijas. Lielāko daļu šo personu apdrošina *OAE* (prašnodarbinātās personas, jo īpaši tirdzniecības darbiniekus, veikalu tīpašniekus, tirgotājus, transportlīdzekļu vadītājus, viesnīcu tīpašniekus un ceļojumu aģentus), *ETAA* (inženierus, ārstus, juristus) un *OGA* (lauksaimniekus). Pieejamas arī dažas tīpašas profesionālās apdrošināšanas shēmas. Ja esat apdrošināts kādā no šīm shēmām, *IKA-ETAM* var jums sniegt plašāku informāciju.

Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών
Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων
Χαλκοκονδύλη 17
10241 Αθήνα

Sociālās apdrošināšanas institūts (*IKA-ETAM*)
Starptautisko attiecību direktoriāts
Chalkokondili 17
10241 Athens
Tālr.: +30 520 055 5184
www.ika.gr

Υπουργείο Εργασίας Και Κοινωνικής Ασφάλισης
Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Διεύθυνση Διακρατικής Κοινωνικής Ασφάλισης
Σταδίου 29
10110 Αθήνα

Darba un sociālās nodrošināšanas ministrija
Sociālā nodrošinājuma ģenerālsekretariāts
Starptautisko attiecību direktoriāts
Stadiou Street 29
10110 Athens
Tālr.: +30 210 336 8000
www.ggka.gr

Υπουργείο Εργασίας Και Κοινωνικής Ασφάλισης
Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων
Τμήμα ΕΕ
Πειραιώς 40
10182 Αθήνα

Darba un sociālās nodrošināšanas ministrija
Starptautisko attiecību direktorāts
ES nodaļa
Pireos Street 40
10182 Athens C.P.
Tālr.: +30 210 529 5101
www.ypakp.gr

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Υπηρεσία Δημοσίων Και Διεθνών Σχέσεων
Τμήμα ΕΕ
Πατησίων 30 - 10170 Αθήνα

Lauksaimniecības apdrošināšanas organizācija (OGA)
Sabiedrisko un starptautisko attiecību dienests
ES nodaļa
Patission Street 30
10170 Athens C.P.
Tālr.: +30 210 332 2100
www.oga.gr

Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ)
Διεύθυνση Παροχών Συντάξεων
Τμήμα Διεθνών Σχέσεων
Αγίου Κωνσταντίου 5
104 31 Αθήνα

Sociālā nodrošinājuma organizācija pašnodarbinātām personām (ΟΑΕΕ)
Pensiju departaments
Starptautisko attiecību nodaļa
Αγίου Κωνσταντίνου street 5
104 31 Athens
Tālr.: +30 210 5274372-74
www.oaee.gr

Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ)
www.etaa.gr

Τομέας ΤΣΜΕΔΕ – Μηχανικών
Κολοκοτρώνη 4 10561 Αθήνα
Τομέας ΤΣΑΥ-Υγειονομικών
Αχαρνών 27, 10439 Αθήνα
Τομέας ΤΑΝ – Νομικών
Σωκράτους 53, 10431 Αθήνα

Απdrošināšanas fonds brīvo profesiju pārstāvjiem (ΕΤΑΑ)
www.etaa.gr
Inženieru nodaļa — ΤΣΜΕΔΕ

Kolokotroni street 4 10561 Athens, tālr.: +30 210 3740000, www.tsmede.gr
Medicīnas darbinieku nodaļa — TSAY
Aharon street 27, 10439 Athens, tālr.: +30 210 8816911-17, www.tsay.gr
Juristu nodaļa — TAN
Socratous street 53, 10431 Athens, tālr.: + 30 210 5296165-171, www.tnomik.gr

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού
Διεύθυνση Ασφάλισης
Τμήμα Διμερών Συμβάσεων Και Εφαρμογής Κοινοτικών Κανονισμών
Εθνικής Αντίστασης 8
17342 Άνω Καλαμάκι

Nodarbinātības lietu birojs (OAED)
Apdrošināšanas direktorāts
Divpusējo attiecību un ES direktīvu ieviešanas nodaļa
Ethnikis Antistassis Street 8
17342 Ano Kalamaki C.P.
Tālr.: +30 210 998 9000
www.oaed.gr

II pielikums. Īpaši no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti

Dažus sociālā nodrošinājuma pabalstus¹, sauktus arī par īpašiem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, piešķir tikai tā valsts, kurā dzīvo saņēmējs. Tādēļ, pārceļoties uz citu Eiropas valsti, pat tad, ja vēl joprojām esat apdrošinājies Grieķijā, šos naudas pabalstus nav iespējams „eksportēt”.

Īpašs Grieķijas no iemaksām neatkarīgs pabalsts ir:

- Īpaši pabalsti vecākiem cilvēkiem (Likums 1296/82).

¹ Regulas (EK) Nr. 833/2004, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 988/2009, X pielikumā.